

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکساندر سوارنیک
برگردان: م. قربانی
۳۰ دسمبر ۲۰۲۳

ترکیه از دخالت مستقیم در جنگ اسرائیل با فلسطین اجتناب می‌کند و ترجیح می‌دهد در جبهه مخفی عمل کند

پس از یک هفته وقفه بشردوستانه، نه تنها درگیری نظامی در غزه از سر گرفته شد، بلکه شکل جدیدی به خود گرفت. همان‌طور که می‌دانیم، ابتداء اسرائیل اقدامات خود را به بهانه هشدار به فلسطینی‌ها برای تخلیه مناطق شمالی نوار غزه و کوچ دادن اهالی آن برای نجات جان خود به سمت جنوب، آغاز کرد. در نتیجه، تقریباً تمام مناطق شمال غزه مورد حملات هوایی و زمینی شدید قرار گرفت و تعداد بسیاری از ساختمان‌های مسکونی و اداری ویران شدند تا شهروندان غزه را مجبور به مهاجرت دسته‌جمعی کنند. آن‌ها برای توجیه این وحشیگری ادعا کردند که هدف این عملیات نابودی کامل حماس است که استدلال بی‌پایه‌ای است، چون تنها ۳۰ درصد از ۱۶۰۰۰ قربانی این جنگ شبه‌نظامیان حماس هستند.*. خب، حالا چی؟

وال استریت ژورنال گزارش می‌دهد که مقامات اسرائیل نقشه پیچیده جدیدی طرح کرده اند که در آن نیروهای حماس را از شبکه تونل‌های زیرزمینی خارج و در نوار غزه نابودشان می‌کنند. در واقع، حتی سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل (شین بت، موساد و امان) ارقام دقیقی از پناهگاه‌های زیرزمینی غزه ندارند. برخی منابع از ۸۰۰ تونل صحبت می‌کنند، در حالی‌که دیگران این ارقام را به طور قابل توجهی بالاتر می‌دانند. این تونل‌ها به تجهیزات برق و زیرساخت‌های ارتباطی مجهزند و گفته می‌شود دارای انبار مهمات نیز هستند. نیروهای دفاعی اسرائیل سیستمی برای پمپاژ آب به تونل‌ها ساخته است که آب را از بحیره مدیترانه به تونل‌های زیرزمینی حماس در غزه سرازیر کند. اگر این طرح

عملیاتی شود، می‌تواند وضعیت مشکل انسانی غزه تحت محاصره را، که هم‌اکنون به خاطر تخریب خطوط لوله‌های آبرسانی دسترسی محدودی به آب سالم دارد، وخیم‌تر سازد.

در واقع، این نخستین بار نیست که اسرائیل برای محاصره و فرسایش غزه (از جمله بستن آب به روی مردم) دست زده است. پیش‌نویس این طرح ابتداء در ماه نومبر با متحد اصلی اسرائیل، امریکا، در میان گذاشته شد. امریکائی‌ها میلی به تأیید یا تکذیب علنی یا پنهانی آن نشان ندادند. در واقع، امریکائی‌ها به دو جناح تقسیم شدند - برخی از این طرح حمایت کردند، برخی دیگر نه.

مورد جدید دیگر در عملیات ارتش اسرائیل در نوار غزه، تغییر در تمرکز جغرافیائی حملات آن بود. در حالی‌که ابتداء تمرکز بر نواحی محصور شمالی فلسطین بود، اکنون حملات زمینی را بر همه نواحی غزه به اجرا می‌گذارند، شمال، جنوب، شرق و غرب. سخنگوی ارتش اسرائیل دانیال هاگاری گفته است که ارتش اسرائیل نیروهای زمینی‌اش را به همه جا گسترش می‌دهد. رئیس ستاد نیروهای دفاع اسرائیل، جنرال هرزی هالوی، نیز در مورد جنگ در بخش جنوبی نوار غزه سخن گفته است.

در اظهار نظری در این باره، رئیس‌جمهور ترکیه رجب اردوغان، طی مصاحبه‌ای با روزنامه یونانی کاتیمیرینی، به درستی اسرائیل را به خاطر خشونت علیه فلسطینی‌های غیرنظامی در غزه، و غرب را به خاطر فریبکاری‌اش محکوم کرد. او پیش از سفرش به آتن این پرسش را مطرح کرد: «آیا رهنمود به مردم غزه که "به جنوب بروید" و بمباران آن‌هایی که به آن عمل کردند، نشان دهنده موضع غرب است؟» واقعیت این است که غرب، با حمایت از اقدامات اسرائیل در نوار غزه، در تضاد با ارزش‌های بنیادین خود، به ویژه ارزش‌های مربوط به نقض حقوق بشر، عمل می‌کند.

سومین موضوع مطرح در جنگ اسرائیل علیه حماس اعلامیه رونن بارا، رئیس شین بت، سرویس خدمات امنیت عمومی اسرائیل است که می‌گوید سازمان‌های امنیتی اسرائیل آماده نابود کردن رهبران حماس و فعالان آن در سراسر دنیا، از جمله در لبنان، قطر و ترکیه هستند. احتمالاً قسمت کثیت، یک واحد تخصصی موساد، که وظیفه اجرائی‌اش شامل نفوذ و نظارت بر اهداف است (و اتفاقاً پیش از این از سوی رئیس اطلاعات فعلی اسرائیل، دیوید بارنیا اداره می‌شد) داده‌های جدیدی در مورد اهداف اطلاعاتی و مکان‌های آن‌ها دریافت کرده است.

چنان‌که سرهنگ آویخای آدرائی به حماس اخطار داده است: «این آخرین اخطار است، همه شما مورد هدف ما هستید. شما دو انتخاب دارید: تسلیم شوید، یا سرنوشتی مانند وسام فرهت و یونس مشتها - دو تن از رهبران حماس که در حملات اسرائیل کشته شدند - در انتظار شماست.»

در عین‌حال پهبادهای نیروی هوایی اسرائیل در جنوب لبنان به پروازهای شناسائی ادامه می‌دهند و هر راکت انداز متحرکی را که شناسائی کنند مورد هدف قرار می‌دهند. به عبارت دیگر، اداره اطلاعات نظامی اسرائیل، امان، مسوول سرکوب فعالیت‌های نظامی حزب‌الله لبنان از طریق استفاده از تجهیزات تکنیکی برای شناسائی و حذف تهدیدات است.

این راز پنهانی نیست که سرویس‌های اطلاعاتی دو طرف درگیری به فعالیت‌های نظامی پنهانی خود، هم در زمان صلح و هم در زمان جنگ، ادامه می‌دهند. در جنگ، به سرویس‌های اطلاعاتی اختیار تام داده می‌شود تا فعالیت‌های خرابکارانه انجام دهند و این فقط به جمع‌آوری اطلاعات و استخراج داده‌های اطلاعاتی و اقدامات عضوگیری محدود نمی‌شود، بلکه شامل اقدامات عملی بیش‌تری، از جمله خرابکاری در تأسیسات نظامی دشمن، عملیات فزیکتی، حذف رهبران نظامی و سیاسی آن نیز می‌شود. به علاوه، چنین فعالیت‌های اطلاعاتی به منطقه درگیری یا قلمرو دشمن محدود

نمی‌شود و در واقع برای مأموران اطلاعاتی جغرافیا موضوعیت ندارد و تنها مورد نگرانی، محل هدف آن‌ها است. این امر برای هر جنگی صادق است، اعم از درگیری‌های کم‌شدت، محلی، منطقه‌ای یا جهانی.

جنبه دیگر کار اطلاعاتی اینست که کشور ثالث می‌تواند به «میدان» اطلاعاتی و فعالیت‌های خرابکارانه تبدیل شود، زیرا نمایندگان یکی از طرفین درگیری به آن کشور سفر می‌کند (یا ساکن) آن کشور است - حتی اگر آن کشور میلی به «اجرای چنین فعلی» از این نوع نداشته باشد. در این زمینه، نگرانی ترکیه از اظهارات رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل، شین بت، کاملاً قابل درک است. اردوغان و سرویس‌های امنیتی ترکیه کمتر نگران توانایی اسرائیل برای اجرای عملیات موفقیت‌آمیز تلافی‌جویانه هستند، تا احتمال انجام عملیات‌های مخفیانه در ترکیه.

آژانس امنیت ملی ترکیه، میت، تهدیدهای رون بارا برای از بین بردن رهبران حماس در خارج از کشور را بخشی از یک کارزار جنگ روانی سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل می‌داند، تا با نشان دادن این که آن‌ها مؤثرترین و قوی‌ترین آژانس امنیتی هستند، خود را در نظر مردم بازسازی کنند. اما، طبعاً، سران و عوامل نیروهای ویژه معمولاً نقشه‌های آنی یا درازمدت خود را به اطلاع عموم نمی‌رسانند، یا برای عملیات خرابکارانه به هدف‌هایشان هشدار نمی‌فرستند. با این حال، آن‌ها مطابق اصول و تصمیمات خود عمل می‌کنند. لذا، پس از حمله مردان مسلح فلسطینی و کشتن ورزشکاران اسرائیلی در المپیک تابستانی مونیخ در سال ۱۹۷۲، طولی نکشید که نیروهای ویژه اسرائیل آن‌ها را در عملیات میتسوا الوگیم شناسائی کردند و از بین بردند.

ترکیه البته نگران احتمال عملیات مشابه از سوی نیروهای امنیتی اسرائیل در خاک خود است. طی روزهای اولیه جنگ اسرائیل و فلسطین، رسانه‌ها گزارش دادند که، با توجه به هشدار موساد در مورد نقشه از بین بردن رهبران حماس در ترکیه، نمایندگان نیروهای امنیتی ترکیه از اسماعیل هنیه و دیگر رهبران حماس خواستند ترکیه را ترک کنند تا از پی‌آمدهای نامطلوب آن اجتناب کنند. در نتیجه، اسماعیل هنیه و همکارانش به قطر رفتند.

چه چیزی در مدت کوتاهی که از آن زمان سپری شده است، تغییر کرده است؟ چرا نه رجب اردوغان و نه هیچ‌یک از سیاست‌مداران و مفسران ترکیه به اسرائیلی‌ها در مورد عواقب جدی هرگونه عملیات اسرائیل در خاک ترکیه، از جمله اقدامات تلافی‌جویانه از سوی نیروهای امنیتی ترکیه هشدار ندادند؟ هرچند، این واقعیت که چون بیانیه علنی وجود ندارد، الزاماً به این معناست که نیروهای امنیتی ترکیه چنین هشدار را از طریق کانال‌های خود انتقال نداده‌اند.

این هم حقیقت دارد که در دوره اولیه جنگ، اردوغان انتظار داشت به عنوان یک میانجی صلح نقشی بی‌طرف داشته باشد. اما پس از ۲۰ روز ترکیه روش خود را تغییر داد و از حماس حمایت کرد و اقدامات ارتش اسرائیل و بنیامین ناتانیاو، نخست‌وزیر اسرائیل را در نوار غزه محکوم کرد و غرب را هم‌دست اسرائیل توصیف کرد. انقره طرح خود را برای حل‌وفصل سیاسی مسئله فلسطین با به رسمیت شناختن استقلال فلسطین در مرزهای ۱۹۶۷ و قدس شرقی به عنوان پایتخت آن اعلام کرد، و به ترکیه امتیاز بین‌المللی با حق تضمین امنیت فلسطین اعطاء نمود.

این پرسش مطرح می‌شود که اگر ترکیه حتی در خاک خود نتواند امنیت رهبران حماس که مبارزه علیه اسرائیل را به یک جنگ عادلانه برای آزادی تلقی می‌کند تضمین کند، چگونه می‌تواند تضمین کننده امنیت فلسطین باشد؟

ترکیه، به عنوان عضو ناتو، نمی‌تواند پیشنهاد ایران شیعه را برای پیوستن به یک ائتلاف نظامی کشورهای اسلامی علیه اسرائیل بپذیرد. زیرا ائتلاف آتلانتیک شمالی، ناتو، به طور قاطع از اسرائیل حمایت می‌کند. انجام این کار نه تنها اسرائیل، بلکه آمریکا، انگلیس، و بقیه کشورهای عضو ناتو را نیز به مشکل مواجه خواهد ساخت. به علاوه، ترکیه اکنون از نظر اقتصادی با تنها ۴٪ رشد در سال جاری تا حدودی آسیب‌پذیر است و وابستگی این کشور به واردات می‌تواند آن را در وضعیت وابستگی درازمدت به غرب قرار دهد.

حتی پس از خروج سفیر ترکیه از تل ابیب، اردوغان روابط دیپلماتیک خود را با اسرائیل تشدید نکرد و روابط تجاری خود را در حداقل سطح حفظ کرد (از جمله حفظ عرضه ترانزیت گاز از آذربایجان و عراق) و به نیروهای امنیتی دستور داد تا به حفظ تماس‌ها با همتایان اسرائیلی ادامه دهند.

به گزارش منابع ترک، سرویس اطلاعاتی ترکیه پیش از این شبکه‌ای از مأموران موساد را در ترکیه شناسایی کرد. طبیعتاً، هیچ آژانس اطلاعاتی یا ضد اطلاعاتی پس از شناسایی یک شبکه اطلاعاتی خارجی، در افشای علنی آن عجله‌ای به خرج نمی‌دهد.

نخست، این‌که کارهای پیچیده‌ای از این قبیل در سکوت و خلوت انجام می‌گیرد.

دوم، به این دلیل که سرویس ضد اطلاعات همیشه نمی‌تواند مطمئن باشد که کل شبکه را شناسایی کرده است، سعی می‌کند با کنترل آن اوضاع را با توسعه عملیات خود ادامه دهد.

سوم، به این دلیل که سرویس‌های اطلاعاتی در مواجهه با چنین مواردی گزینه «ستراتژی‌ها و دسیسه‌های عملیاتی» از جمله جذب و جذب مجدد مأموران را ترجیح می‌دهند که می‌تواند راهی مؤثر برای مقابله با اوضاع باشد.

چهارم، به این دلیل که افشای رسمی یک شبکه اطلاعاتی خارجی به احتمال زیاد تصمیمی سیاسی است تا یک هدف حرفه‌ای سرویس اطلاعاتی.

اما به جای این‌که در بحث سرویس‌های اطلاعاتی و اقدامات آن‌ها گرفتار شویم، اجازه دهید به روابط ترکیه و اسرائیل بازگردیم. طبعاً، ترکیه اکنون ترجیح می‌دهد به طور مخفیانه از حماس در مواردی مخالف با سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل حمایت کند. سرویس امنیتی ترکیه، یکی از موفق‌ترین سرویس‌های اطلاعاتی در غرب آسیا، توانایی حذف تمامی فعالیت‌های اسرائیل در خاک ترکیه را دارد. به گزارش روزنامه ترکیه‌ئی هابرتک، سرویس اطلاعات ترکیه درباره پی‌آمدهای جدی حمله به اعضای حماس در ترکیه به اسرائیل هشدار داده است.

علی یر لی کایا، وزیر کشور ترکیه، که بر اداره کل ضد اطلاعات امنیتی نظارت دارد، اعلام کرد که حمله اطلاعاتی اسرائیل به رهبران حماس در خاک ترکیه غیرقابل قبول است و اسرائیل برای چنین حملاتی بهای گزافی خواهد پرداخت.

ترکیه احتمال افشاء و بازداشت مأموران اطلاعاتی اسرائیل را در ترکیه رد نمی‌کند. عبدالقادر سلوی، کارشناس روزنامه حریت معتقد است احتمالاً برخی از افسران اطلاعاتی اسرائیل بزودی زندانی شوند و ادعا می‌کند «۷ مأمور اطلاعاتی اسرائیل در سال ۲۰۲۲ دستگیر و با پس گردنی به زندان انداخته شدند.» وی ادامه می‌دهد: «تعجب نکنید اگر در روزهای آینده خبر زندانی شدن افراد امنیتی اسرائیل به گوش‌تان برسد.»

مگر می‌شود گل بدون خار داشت؟ یا یک جنگ بدون جاسوسی؟ با وجود این، ترکیه کاملاً آگاه است که موساد نه تنها با یک سازمان اطلاعاتی معمولی و آماتوری فاصله دارد، بلکه مؤسسه ویژه‌ای است با سابقه‌ای طولانی در اجرای عملیات‌های پیچیده. تا به حال، هشدارهای ترکیه به اسرائیل درباره «پی‌آمدهای جدی» از حرف فراتر نرفته است. طبیعتاً، عملیات متقابل سرویس اطلاعاتی ترکیه نیز در همان سطح عملیات اسرائیل است. اما، آیا واقعاً سازمان امنیت ترکیه دست به اقدام متقابل برای حذف، مثلاً نخست‌وزیر بنیامین ناتانیاهو، رئیس موساد دیوید بارنئا، یا رئیس ستاد ارتش اسرائیل هرزی هالوی خواهد زد؟ نویسنده هیچ‌گونه فرضی از این دست نخواهد داشت، زیرا چنین پیش‌بینی‌هایی جدی نیستند و تنها می‌توانند به اقدامات تلافی‌جویانه بیش‌تر و خشن‌تر از سوی اسرائیل منجر شوند.

خلاف هشدارهای ترکیه، اسرائیل تا به حال سکوت حرفه‌ای خود را حفظ کرده است و ظاهراً ترجیح می‌دهد با عمل خویش صحبت کند تا «دیپلماسی کلامی.»

* فرض نویسنده اینست که همهٔ قربانیان مرد عضو حماس هستند.

برگرفته از: نیو ایسترن اوتلوک

منتشر شده در تاریخ: ۲۱ دسمبر ۲۰۲۳